

Fakulta stavební VŠB–TUO

Soudní inženýrství přednáška 1.

Přednáška 1.

Úvod, pojmy, názvosloví a jejich vysvětlení, historie soudního znalectví, znalecká činnost v současnosti v ČR.

Okřídlený vtip říká:

*“že svědkové u toho byli, ale nerozumí tomu.
Znalec u toho nebyl, ale rozumí tomu.
Soudce u toho nebyl a nerozumí tomu, ale dělá
jako že rozumí všemu.”*

Soudní inženýrství [*Forensic Engineering*]

„Soudní inženýrství je nová technická disciplína, zabývající se zkoumáním příčin, průběhu a důsledků negativních jevů všech oborů. Jejím významným použitím v rámci hledání materiální pravdy je objasňování těchto jevů pro účely řízení před státními orgány zejména v trestním a občanskoprávním, příp.i pro potřeby správních orgánů a organizací.“

Ing.Jiří Smrček

Soudní znalec je osoba s příslušnou kvalifikací a praxí, kterou stanovuje zákon č. 36/1967 Sb. o znalcích a tlumočnících a podle vyhlášky ministerstva spravedlnosti č. 37/1967 Sb. o provedení zákona o znalcích a tlumočnících. Tato osoba je jmenována příslušným krajským soudem či ministerstvem spravedlnosti a je oprávněna zpracovávat znalecký posudek. Soudní znalec může vykonávat svoji praxi v mnoha oborech.

Výraz expert (také specialista nebo odborník) označuje osobu, která má velké znalosti v nějakém konkrétním oboru. Vedle teoretických znalostí má expert i praktické zkušenosti a průběžně se v oboru dále vzdělává. To že někdo má v daném oboru profesionální nebo akademickou kvalifikaci neznamena nutně, že je expert. Na druhé straně se může stát expertem i ten, kdo nemá patřičné formální vzdělání. Označení expert je proto spíše neformální, relativní označení člověka, kterým jeho okolí oceňuje jeho znalosti a zkušenosti v oboru.

rozdíl

expert × znalec

znalec

Znalec (soudní znalec) = **osoba s příslušnou kvalifikací**,
jmenovaný podle zákona 36/67 Sb,
jmenování ministrem spravedlnosti
(krajským soudem)

≈

≠

expert

Expert = specialista, odborník
Teoretické i praktické znalosti v oboru

pojmy

náplň činnosti

expert × znalec

znalec

- vázán znaleckou doložkou a znaleckým slibem-podmínkou je objektivita

- těžiště práce:

- podat posudek je povinností ze zákona

- podání znal. posudku libovolnému subjektu

- P trestní odpovědnost znalce za podaný posudek

expert

- podání expertního posudku libovolnému subjektu

- možné použití i v soudním řízení

Struktura posudku (náležitosti):

Expertní posudek

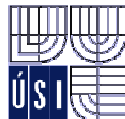
- Skladba není předepsána
- Logický
- Kontrolovatelný
- Pravdivý

Znalecký posudek

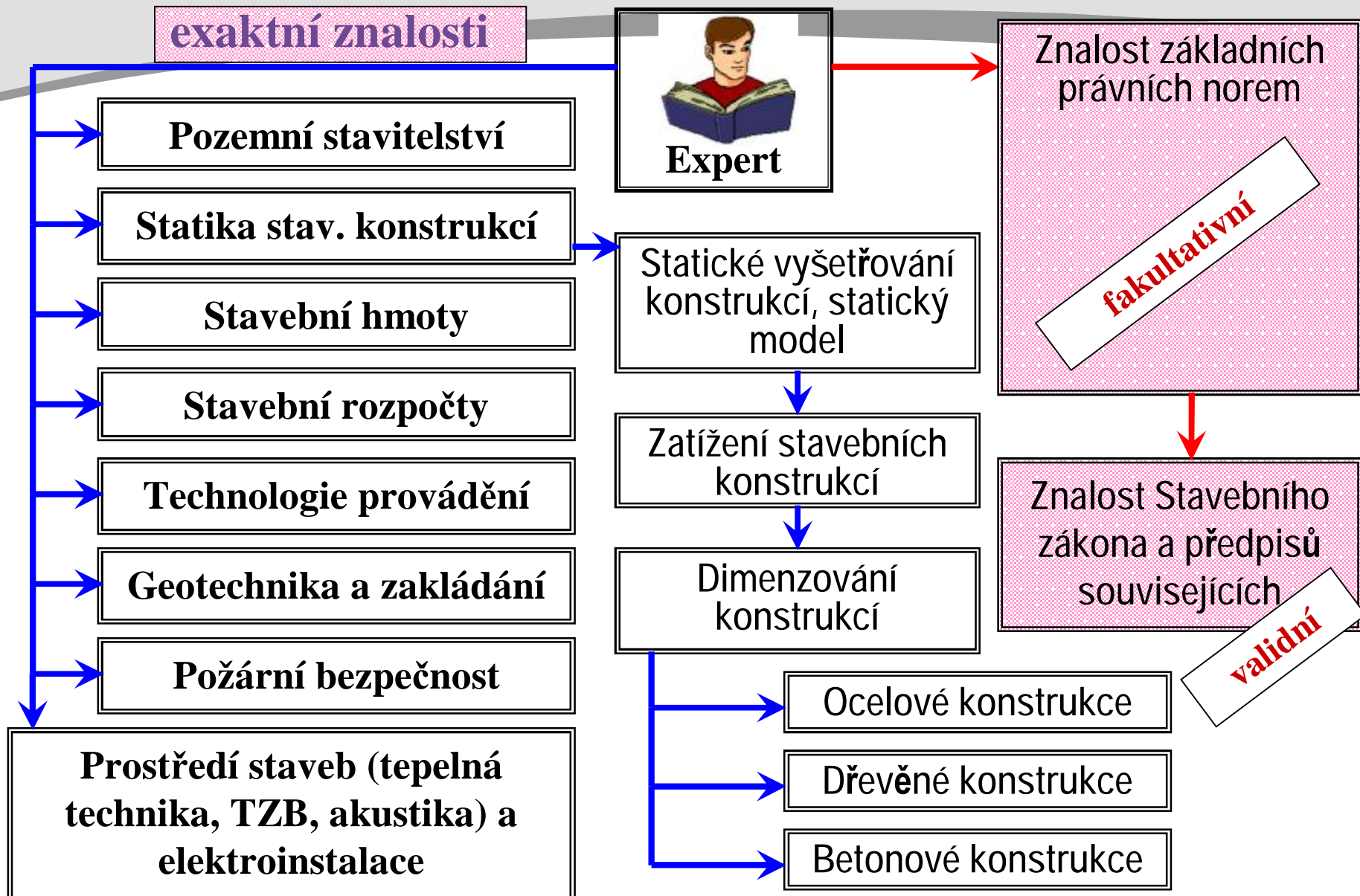
- Skladba je předepsána jen částečně (zákonem)
- Znalec vypracovává sám na své jméno, v okruhu jmenování, může přizvat konzultanta
- Logický, hmotně zdůvodněný
- Kontrolovatelný
- Pravdivý a nestranný
- Musí zodpovědět otázky zadavatele - jednoznačný
- Se znaleckou doložkou a znaleckou pečeti se státním znakem

Znalecká činnost znaleckých ústavů:

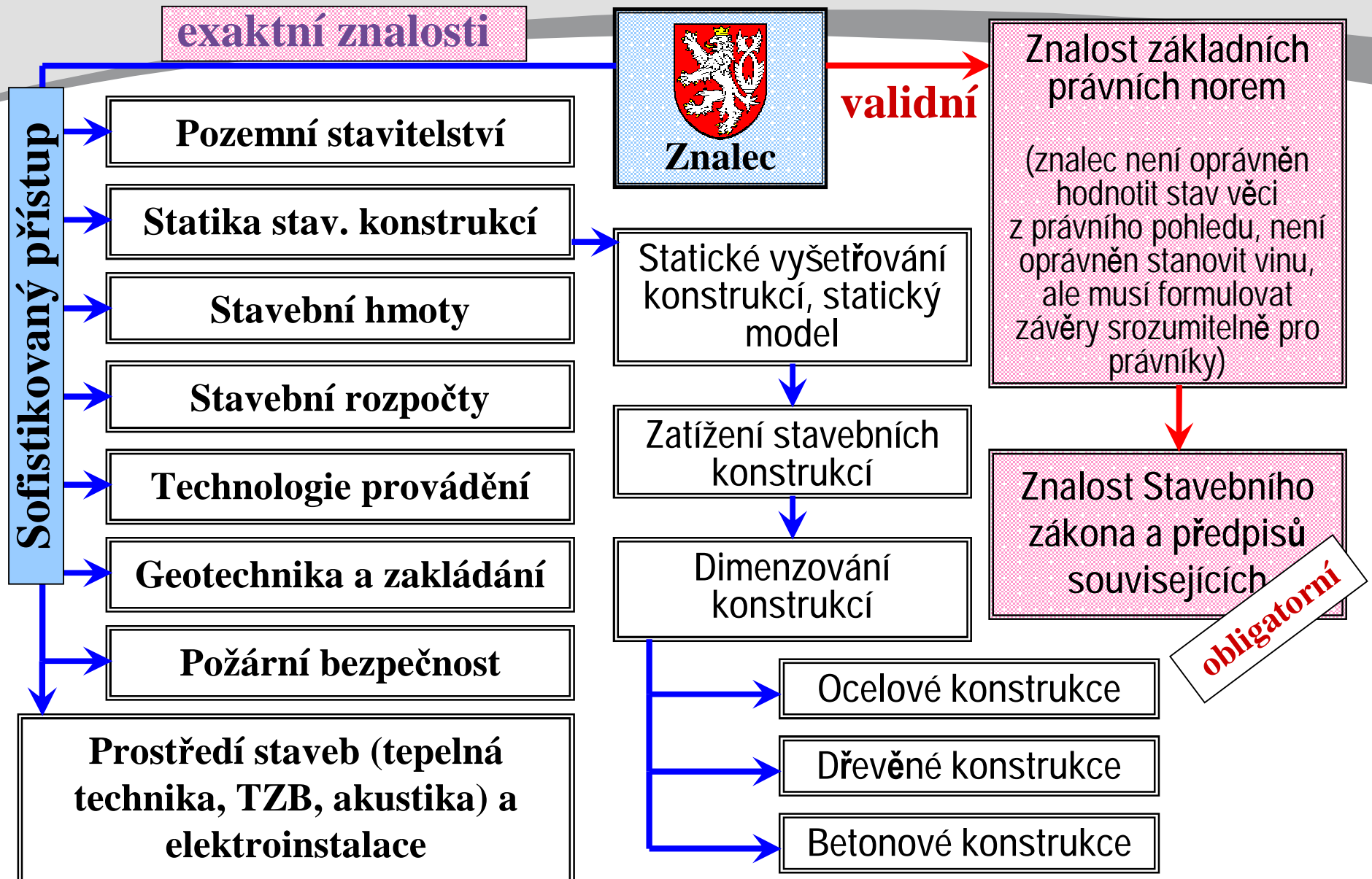
- činnost znaleckých ústavů – zákon 36/67 Sb. a vyhláška 37/67 Sb.
- ve zvlášť obtížných případech
- revizní znalecké posudky (zásady jako znalci – fyzické osoby)

Práce experta a znalce:

Práce experta a znalce:

Obecné zásady platné pro všechny obory:

1. Komparace (případně konfrontace)
2. Interakce
3. Jasná a přesná analýza
4. Sofistikovaný postup (na bázi norem)
5. Implementace možných variant
6. Implementace validních postupů a zdrojů (případně deduktivních)
7. Maximální explicita
8. Jasný a zřetelný aspekt znalce (ústavu) a objektivita
9. Splnění obligatorních požadavků

P Tvorba relevantního závěru a odpovědi
na otázky zadavatele

Konkrétní metody pro všechny obory:

Nepřeberné množství metod od obecných, po úzce specifické metody charakteristické pro jednotlivé obory a specializace

Konkrétní metody pro stavebnictví:

Vycházejí z obecných požadavků pro obory a specializace

P Tvorba relevantního závěru a odpovědi na otázky zadavatele

Úkolem expertního a znaleckého posouzení ve stavebnictví například bývá :

1. Posoudit a popsat stavebně technický stav
(popsat z různých hledisek zda je stavba vhodná k sanaci nebo naopak zdůvodnit demolici stavby = zda je nebezpečná svému okolí)
a návazně pak
2. Stanovit cenu nebo výši škody
(cenu sanace a rekonstrukce, výši způsobené škody ...)

pojmy

komparace =	přirovnání, srovnání, porovnání
konfrontace =	porovnání, srovnání; střetnutí, konfliktní stav
minuciózni =	puntičkářský; zevrubný, až přehnaně úzkostlivý; příliš podrobný
exaktní =	založený na přesnosti, přesný, dokonalý; přísně vědecký
imperfektní =	nedokončený, neúplný, nedotažený, nedokonalý
interakce =	vzájemné působení dvou nebo více <u>činitelů</u>
sofistikovaný =	promyšlený, <u>formálně</u> propracovaný, využívající složitých <u>metod</u>
implementace =	uskutečnění, naplnění, realizace, dostání závazku
relevantní =	podstatný, závažný, důležitý, rozhodující, mající k něčemu souvztažnost
Asertivita =	sebeprosazování, nenásilně projevené sebevědomí, troufalost
Irelevantní =	bezvýznamný, nepodstatný, vedlejší
Empatie =	vcítění do prožitků druhého
Implicitní =	zahrnutý, obsažený, ale nevyjádřený přímo, nikoli zjevný, samosebou se

pojmy

Explicitní =	výslovný, přímý, jasný, zřetelný, otevřeně, přímo vyjádřený, rozumějící
portfólio, portfólium =	rozdělení investičních zdrojů s cílem snížení rizika, skladba cenných papírů
aspekt =	stanovisko, pohled, hledisko, zřetel, vzhled
validní =	platný, vhodný
fakultativní =	nezávazný, nepovinný, volitelný, možný
obligatorní =	povinný, závazný, nutný,
deduktivní =	založený na rozumovém, <u>logickém</u> vyvozování, na úvaze; postupující od obecného k zvláštnímu
objektivita =	věcnost, předmětnost; spravedlnost, nestrannost
analýza =	rozbor; Vědecká <u>metoda</u> založená na <u>dekompozici</u> celku na <u>elementární</u> části. Cílem <u>analýzy</u> je <u>identifikovat</u> podstatné a nutné vlastnosti <u>elementárních</u> částí celku, poznat jejich podstatu a zákonitosti.

Oblast soudního znalectví není novodobou záležitostí. Soudci do důsledku neznalí jiných než „právních“ oblastí nebo oborů, byli nuceni spolehnout se na odborníky jiných profesí a vznikla potřeba přibrat k vysvětlení odborníky. Potřeba odborného znaleckého dokazování tedy vyvstala s rozvojem oblastí lidské činnosti, kterých se toto dokazování týkalo.

Naopak nízká úroveň vědomostí v jednotlivých oborech byla jedním z důvodů, proč např. trestní řízení v celém starověku i středověku se prakticky obešlo bez dokazování odborníkem.

První pokusy o zapojování odborníků do procesního řízení začínají proto až v 16. století v době inkvizice

Pojem „znalé osoby“ se v trestním řízení začíná častěji objevovat až na přelomu 18. a 19. století, s rozvojem vědy a techniky. Stále však zůstává názor, že znalec je pomocníkem soudu.

První zjistitelné zmínky o seznamech stálých soudních znalců jsou z roku 1787. Prudký rozvoj vědy a techniky ve 2. polovině 19. a ve 20. století měl za následek nutnost účasti odborníků u soudu. Současně vyplynula potřeba vyčlenění znaleckého posudku jako samostatného druhu soudního důkazu.

Toto bylo uzákoněno např. trestním řádem z roku 1873, platným v českých zemích až do roku 1950. Jedním z prvních oborů, v němž se potřeba odborné konzultace rozvinula, bylo soudní lékařství, zajišťující odborné posuzování nejen v otázkách objasnění příčin smrti, ale i v oboru toxikologie, biochemie, lékařské chemie atd.

Podmínkou zapsání do seznamu stálých soudních znalců bylo mj., že uchazeč je „*alespoň 30 roků stár, svéprávný, úplně spolehlivý, má potřebné odborné vědomosti, zvláště podle potřeby je s oborem, o který jde, v živém styku vědním nebo praktickém*“. Poslední podmínka se dokladovala „*krátkým popisem vzdělání a zaměstnání, ze kterého se vyvozuje způsobilost ke znalecké funkci*“. Ověření obvykle provedla zájmová korporace (inženýrská, lékařská, obchodní komora ap.).

Po 2. světové válce upravil v ČSR znaleckou činnost zákon č. 167/1949 Sb., o stálých přísežných znalcích a tlumočnících.

Hlavním cílem změny provedené zákonem č. 47/1959 Sb., o úpravě právních poměrů znalců a tlumočníků, spolu s prováděcí vyhláškou č. 193, mělo podle důvodové zprávy být *„vymýcení soukromopodnikatelských způsobů při provádění znaleckých a tlumočnických úkonů“*.

Tato úprava proto vydržela jen do roku 1967, kdy byla znalecká činnost upravena novým zněním zákona, který je v platném znění používán do dnešní doby a prováděcí vyhláškou k tomuto zákonu.

současnost

Číslo právního předpisu	Název právního předpisu	obsah
<u>36/1967</u> <u>Sb.</u>	Zákon o znalcích a tlumočnících	„Nový“ zákon o znalcích a tlumočnících - zajištění řádného výkonu znalecké a tlumočnické činnosti
<u>37/1967</u> <u>Sb.</u>	Vyhláška ministerstva spravedlnosti k provedení zákona o znalcích a tlumočnících	Řízení znalecké a tlumočnické činnosti, znalečné
<u>11/1985</u> <u>Sb.</u>	Vyhláška ministerstva spravedlnosti České socialistické republiky, kterou se mění vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících	novela
<u>184/1990</u> <u>Sb.</u>	Vyhláška ministerstva spravedlnosti České republiky, kterou se mění a doplňuje vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění vyhlášky č. 11/1985 Sb.	novela
<u>77/1993</u> <u>Sb.</u>	Vyhláška ministerstva spravedlnosti, kterou se mění a doplňuje vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů	Zvýšení sazby znalečného
<u>432/2002</u> <u>Sb.</u>	Vyhláška Ministerstva spravedlnosti, kterou se mění vyhláška č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 312/1995 Sb., kterou se stanoví paušální částka nákladů trestního řízení	DPH
<u>322/2006</u> <u>Sb.</u>	...kterým se mění zákon č. 36/67 Sb., o znalcích a tlumočnících s účinností od 30.6.2006	

V současné době probíhá „diskuse“ o novém zákoně a prováděcí vyhlášce. Již 3 znění naše vláda nebyla schopna akceptovat, proto je stále znalecká činnost vykonávána podle naprosto nevyhovujících předpisů z roku 1967. Novely a úpravy prakticky nic podstatného nevyřešily !

(neomezené pravomoci soudců, odměňování soudních znalců a znaleckých ústavů)

současnost

Klíčový je seznam znalců a znaleckých ústavů.

<http://portal.justice.cz>

případně

[http://datalot.justice.cz/justice/repznatl.nsf/\\$\\$SearchForm?OpenForm](http://datalot.justice.cz/justice/repznatl.nsf/$$SearchForm?OpenForm)

Fakulta stavební VŠB–TUO

Děkuji za pozornost